

MAZOWSZE W WALIZKACH

Monika Jaworska i Anna Perkowska

KATEGORIA WIEKOWA: 7-9 LAT

Mazowsze.
serce Polski

ADRESAT: uczniowie w wieku 7–9 lat.

CZAS ZAJĘĆ: 135 minut (3 × 45 minut).

SŁOWA KLUCZOWE: kurpiowska wycinanka, łowicka wycinanka, zamki Mazowsza, Kampinoski Park Narodowy, atrakcje turystyczne Mazowsza, edukacja regionalna.

WPROWADZENIE

Scenariusz stanowi propozycję cyklu lekcji wprowadzających dzieci w tematykę kultury, tradycji i historii Mazowsza. Elementem łączącym wszystkie lekcje są walizki, w których uczniowie otrzymują zadania do wykonania w grupach. Na koniec zespoły przedstawiają swoje prace, które następnie zostaną zaprezentowane na wystawie. W widocznym miejscu umieszczamy tytuł projektu. Elementy płaskie przyklejamy na mapę, a prace przestrzenne ustawiamy obok mapy. Jej celem będzie ukazanie różnorodności i piękna regionu. Jednocześnie może ona stanowić punkt wyjścia do tworzenia kolejnych scenariuszy zajęć, podczas których uczniowie poznają zamki mazowieckie, zaprojektują plac zabaw inspirowany motywami kurpiowskimi i łowickimi czy zaplanują trasy zwiedzania Mazowsza. Ważnym elementem lekcji opisanych w scenariuszu jest praca własna dzieci, bez udziału nauczyciela, który pełni tylko funkcję wspierającego przewodnika.

CEL OGÓLNY

Budzenie zainteresowania Mazowszem i chęci poszukiwania walorów turystycznych i kulturowych tego regionu.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- wycina poprawnie wycinankę łowicką i kurpiowską według podanej instrukcji;
 - projektuje własny wzór wycinanki ludowej;
 - na podstawie filmu konstruuje z udostępnionych materiałów zamek;
 - opracowuje na podstawie wskazanych źródeł (strony internetowe, książki, albumy itp.) krótki tekst informacyjny na wybrany temat;
 - czyta ze zrozumieniem tekst i wybiera z niego interesujące go fragmenty;
 - prezentuje swoją pracę;
 - buduje krótką logiczną wypowiedź ustną;
 - z uwagą słucha wypowiedzi innych;
 - krótko charakteryzuje region Mazowsza na podstawie stworzonej mapy i wystawy.
-

METODY PRACY:

- pogadanka wstępna,
 - metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy (metoda problemowa, giełda pomysłów),
 - metoda praktyczna,
 - metoda ekspresyjna.
-

FORMY PRACY:

- grupowa,
- indywidualna.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- walizki (prawdziwe lub z kartonu) albo koperty, załączniki z instrukcją do walizek;
- laptopy (po jednym na grupę), odpowiednie teksty można też wcześniej wydrukować i podać uczniom w wersji papierowej;
- papier kolorowy wycinankowy, papierowa torba, tektura wielkości A3, dwie rolki po ręcznikach papierowych, papierowe pudełko po herbacie, pudełka po zapałkach;
- farby tempery w kolorach żółtym, pomarańczowym, czerwonym, zielonym, białym i czarnym;
- pędzle, palety, pojemniki na wodę;
- klej introligatorski, nożyczki, bezbarwna taśma klejąca, dwustronna taśma klejąca, wykałaczki;
- mapa konturowa Polski (nauczyciel wykonuje ją sam na papierze formatu A2 albo A1);
- białe i kolorowe kartki A4;
- flamastry, kredki ołówkowe i ołówki.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Instrukcje do walizek 1–4.
2. Wzory wycinanek – inspiracje.
3. Wzory flag.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Broszura Kampinoski Park Narodowy, <https://kampinoski-pn.gov.pl>.

Kampinoski Park Narodowy, https://pl.wikipedia.org/wiki/Kampinoski_Park_Narodowy.

Łowickie wycinanki, www.lowiczturystyczny.pl/Wycinanka_lowicka,21.

Mazowsze. Serce Polski, Oficjalny Portal Turystyczny Mazowsza, <http://mazowsze.travel/co-zwiedzic/parki-krajobrazowe>.

Możesz wspomóc park, <https://www.kampinoski-pn.gov.pl/przyroda/flora>.

O mieście, www.plock.eu/pl/o_miescie.html.

PLOT Płocka Lokalna Organizacja Turystyczna, www.turystykaplock.eu.

J. Choińska-Mika, M. Kulesza, K. Mika, W. Morawski, H. Wajs, *Mazowsze*, Wydawnictwo Kartograficzne Daunpol Sp. z o.o., Warszawa 2011,

www.mazovia.pl/wydawnictwa/podrecznik-mazowsze.

Turystyka, www.plock.eu/pl/turystyka.html.

W cztery oczy z przyrodnikiem. Jaki jest ryś?, rozmowa z Janem Danyłowem, „Łoszak” 2010, nr 1(3), s. 2–4, <https://kampinoski-pn.gov.pl/do-sciagniecia/file/17-loszak-nr-03>.

W cztery oczy z przyrodnikiem. Łoś – król Puszczy Kampinoskiej, rozmowa z Tomaszem Hryniewickim, „Łoszak” 2009, nr 2(2), s. 2–4; K. Fidler, *Łoś – jaki jest...*, tamże, s. 5, <https://kampinoski-pn.gov.pl/do-sciagniecia/file/16-loszak-nr-02>.

Wycinanka kurpiowska Puszczy Zielonej, www.mazowieckiszlaktradycji.com/artykuly/wycinanka-kurpiowska-puszczy-zielonej/?K=Rzemioslo%20i%20rekodzielo.

Zamek Książąt Mazowieckich w Czersku, <http://www.zamekczersk.pl>.

Zamek w Czersku z lotu ptaka, <http://www.zamekczersk.pl/index.php?NR=115>.

Dostęp 26.02.2017.

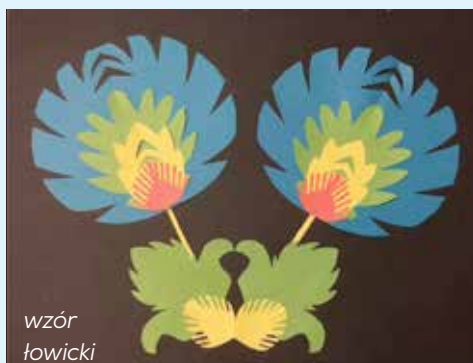
PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Powitanie uczniów i wprowadzenie do tematyki zajęć *Mazowsze w walizkach*. Naniesienie kształtu województwa mazowieckiego na wcześniej przygotowaną na dużym brystolu mapę Polski.
2. Pogadanka na temat wizyt na koncertach zespołu „Mazowsze”. Odwołanie się do tego, co dzieci już wiedzą.
3. Burza mózgów i stworzenie mapy myśli (skojarzeń) z nazwą Mazowsze.
4. Omówienie tabeli przygotowanej przez nauczyciela na tablicy flipchart lub dużym brystolu (szarym papierze) umieszczonym tak, aby można było wrócić do wypełniania rubryk na koniec zajęć.

W tej części zajęć nauczyciel wypełnia z uczniami tylko dwie pierwsze kolumny: *Co wiemy?* i *Co chcielibyśmy wiedzieć?*. Pytanie główne brzmi: *Co wiemy o Mazowszu?*. Zapisujemy wszystkie odpowiedzi dzieci.

MAZOWSZE		
Co wiemy?	Co chcielibyśmy wiedzieć?	Czego się nauczyliśmy?

CZĘŚĆ GŁÓWNA

1. Nauczyciel dzieli dzieci na cztery grupy (może być to podział celowy lub losowy, np. za pomocą patyczków z imionami dzieci; decyzja należy do nauczyciela).
2. Każdy zespół otrzymuje walizkę zrobioną z kartonu, koperty lub prawdziwą (zależy od inwencji i możliwości nauczyciela), w której znajdują się zadania (**załącznik nr 1**).

Zawartość poszczególnych walizek – instrukcja dla nauczyciela

WALIZKA NR 1 – NA LUDOWO

Zawartość: instrukcja; wzory wycinanek, kolorowy papier, nożyczki, klej, czarny brystol A3.

Zadanie: wykonanie według wzoru (**załącznik nr 2**) dwóch wycinanek: kurpiowskiej i łowickiej, oraz znalezienie informacji na ich temat (wersja podstawowa); wykonanie wycinanki według własnego projektu (wersja trudniejsza). Linki do obejrzenia projektów wycinanek:

- http://www.lowiczturystyczny.pl/Wycinanka_lowicka,21;
- <http://www.mazowieckislaktradycji.com/artykuly/wycinanka-kurpiowska-puszczy-zielonej/?K=Rzemioslo%20i%20rekodzielo>.

Przykłady wykonanych wycinanek

WALIZKA NR 2 – KAMPINOSZ ZAPRASZA!

Zawartość: instrukcja, broszura informacyjna o Kampinoskim Parku Narodowym; brystol, kredki ołówkowe, flamastry, farby plakatowe, nożyczki, klej, ołówki i długopisy.

Zadanie: zaprojektowanie reklamy parku zachęcającej do jego odwiedzenia.

Broszury są dostępne bezpłatnie na stronie KPN:

- <https://kampinoski-pn.gov.pl/dosciagniecie/file/193-w-sercu-polski-broszura-informacyjna>;
- *W cztery oczy z przyrodnikiem. Jaki jest ryś?*, rozmowa z Janem Danyłowem, „Łoszak” 2010, nr 1(3), s. 2–4, <https://kampinoski-pn.gov.pl/dosciagniecie/file/17-loszak-nr-03>;
- *W cztery oczy z przyrodnikiem. Łoś – król Puszczy Kampinoskiej*, rozmowa z Tomaszem Hryniewickim, „Łoszak” 2009, nr 2(2), s. 2–4;

K. Fidler, *Łoś – jaki jest...*, tamże, s. 5, <https://kampinoski-pn.gov.pl/dosciagniecie/file/16-loszak-nr-02>.

WALIZKA NR 3 – NA ZAMKU W CZERSKU

Zawartość: instrukcja; tektura wielkości A3, dwie rolki po ręcznikach papierowych, papierowe pudełko po herbacie, pudełka po zapałkach, tempery w kolorze żółtym, pomarańczowym, czerwonym, zielonym, białym i czarnym, pędzle, palety, pojemniki na wodę, klej introligatorski, nożyczki, bezbarwna taśma klejąca, dwustronna taśma klejąca, nożyczki, wykałaczki.

Zadanie: wykonanie według instrukcji makiety zamku, tak aby jak najlepiej odtworzyć jego rzeczywisty wygląd. Po zakończeniu pracy uczniowie zapisują na przygotowanych przez nauczyciela flagach (**załącznik nr 3**) najważniejsze informacje o zamku i za pomocą wykałaczek umieszczają je na makiecie.

Zamek w Czersku

WALIZKA NR 4 – KSIĄŻKA O ATRAKCJACH TURYSTYCZNYCH PŁOCKA

Zawartość: instrukcja; białe i kolorowe kartki A4, flamastry, kredki ołówkowe, ołówki, nożyczki.

Zadanie: opracowanie książki o atrakcjach turystycznych Płocka (należy w niej podać trzy zabytki oraz trzy nowoczesne inwestycje, współczesne atrakcje turystyczne). Uczniowie muszą pamiętać o właściwej konstrukcji książki: okładce, tytule, autorach, roku i miejscu wydania, podtytułach, spisie treści oraz ilustracjach.

CZĘŚĆ PODSUMOWUJĄCA

1. Nauczyciel wypełnia z uczniami ostatnią kolumnę tabeli zaprezentowanej na początku zajęć.
2. Ewaluacja z wykorzystaniem metody aktywizującej kosz i walizka.

Nauczyciel ustawia w widocznym miejscu w sali walizkę i kosz (mogą to być również rysunki kosza i walizki na tablicy). Rozdaje dzieciom kartki (jeśli mamy rysunki, to przyklejane karteczki). Zadaniem dzieci jest zapisanie na nich, co im się podobało w zajęciach, co dobrego z nich wynoszą lub co im się nie podobało. Następnie wrzucają kartki z pozytywną oceną do walizki, a z negatywną – do kosza.

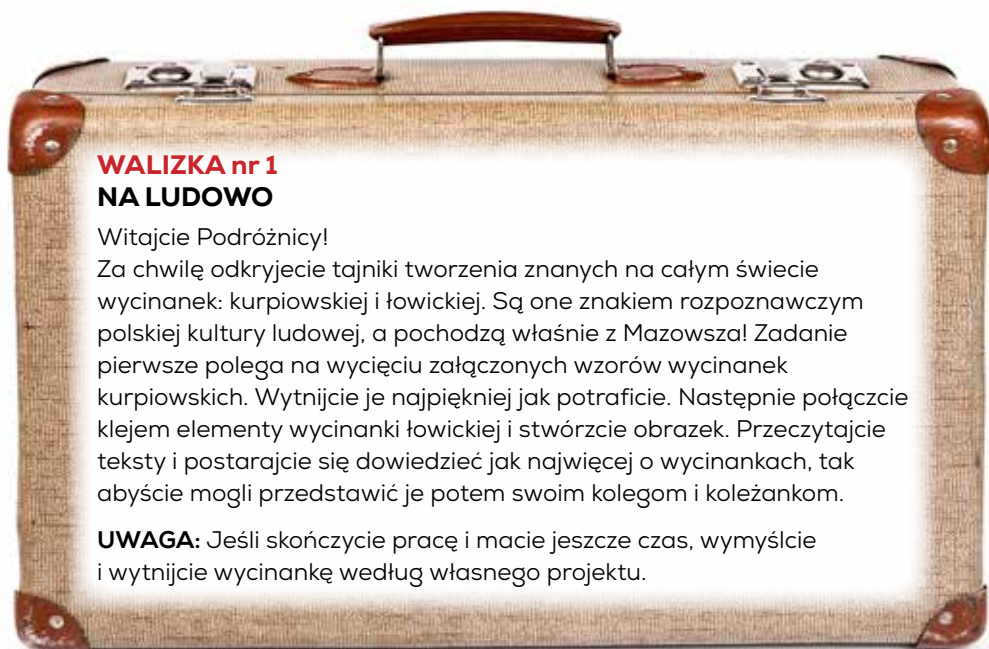
3. Grupy kolejno prezentują swoje prace. Po zakończeniu wypowiedzi przyczepiają je do mapy z wydzielonym na czerwono Mazowszem (wycinanki, reklama) lub ustawiają w przygotowanym miejscu (makieta, książka). W ten sposób powstaje *Nasza mapa Mazowsza*, która jest punktem wyjścia do kolejnych zajęć poświęconych tylko poszczególnym tematom grupowym.

Ratusz w Płocku

Załącznik nr 1.

Instrukcje

WALIZKA nr 1 NA LUDOWO

Witajcie Podróżnicy!

Za chwilę odkryjecie tajniki tworzenia znanych na całym świecie wycinanek: kurpiowskiej i łowickiej. Są one znakiem rozpoznawczym polskiej kultury ludowej, a pochodzą właśnie z Mazowsza! Zadanie pierwsze polega na wycięciu załączonych wzorów wycinanek kurpiowskich. Wytnijcie je najpiękniej jak potraficie. Następnie połączcie klejem elementy wycinanki łowickiej i stwórzcie obrazek. Przeczytajcie teksty i postarajcie się dowiedzieć jak najwięcej o wycinankach, tak abyście mogli przedstawić je potem swoim kolegom i koleżankom.

UWAGA: Jeśli skończycie pracę i macie jeszcze czas, wymyślcie i wytnijcie wycinankę według własnego projektu.

WALIZKA nr 2 KAMPINOS ZAPRASZA!

Witajcie Podróżnicy!

Przed Wami zadanie specjalne. Musicie stworzyć reklamę Kampinoskiego Parku Narodowego. Powinna ona zawierać informacje na temat: położenia KPN, jego obszaru, fauny i flory, możliwych wycieczek, walorów turystycznych. Do dyspozycji macie wszystkie materiały zamieszczone w walizce. Forma zależy od Was – możecie przygotować folder, ulotkę, reklamę telewizyjną lub radiową, reklamować Kampinoski Park Narodowy mogą również jego mieszkańcy. Niezbędne wiadomości znajdziecie w załączonych broszurach i na stronach:

- pl.wikipedia.org/wiki/Kampinoski_Park_Narodowy,
- www.kampinoski-pn.gov.pl/przyroda/flora.

WALIZKA nr 3

NA ZAMKU W CZERSKU

Witajcie Podróżnicy!

Wasze zadanie będzie związane z zamkiem w Czersku – jednym z najchętniej odwiedzanych zabytków Mazowsza. Obejrzyjcie film o tej budowli, a następnie na jego podstawie zbudujcie makietę zamku z przedmiotów znajdujących się w papierowej torbie, którą znajdziecie w walizce. Zwróćcie uwagę na konstrukcję obiektu, jego kolor i inne ważne cechy. W walizce znajdziecie również kartkę z flagami. Napiszcie na nich najważniejsze informacje na temat tego zabytku. Flagi wytnijcie i umieśćcie za pomocą wykałaczek na makiecie zamku. Najistotniejsze wiadomości, w tym film, znajdziecie w poniższych źródłach:

- Zamek w Czersku z lotu ptaka, www.zamekczersk.pl/index.php?NR=115,
- Oficjalna strona Zamku w Czersku, www.zamekczersk.pl,
- J. Choińska-Mika, M. Kulesza, K. Mika, W. Morawski, H. Wajs, *Mazowsze*, Wydawnictwo Kartograficzne Daunpol Sp. z o.o., Warszawa 2011, s. 31.

WALIZKA nr 4

KSIĄŻKA O ATRAKCJACH TURYSTYCZNYCH PŁOCKA

Witajcie Podróżnicy!

W walizce znajdziecie różne informacje o Płocku. Stwórzcie książkę na temat jego atrakcji, tego, co warto zobaczyć. Zwróćcie uwagę na położenie miasta, zabytki oraz nowoczesne inwestycje i atrakcje. Wybierzcie trzy zabytki oraz trzy inne atrakcje, które powstały współcześnie. Zaprojektujcie okładkę, nadajcie tytuł, wypiszcie autorów, rok i miejsce wydania Waszej książki, zaplanujecie podtytuły, spis treści oraz niezbędne informacje i ilustracje. Wykorzystajcie do tego materiały zamieszczone w walizce.

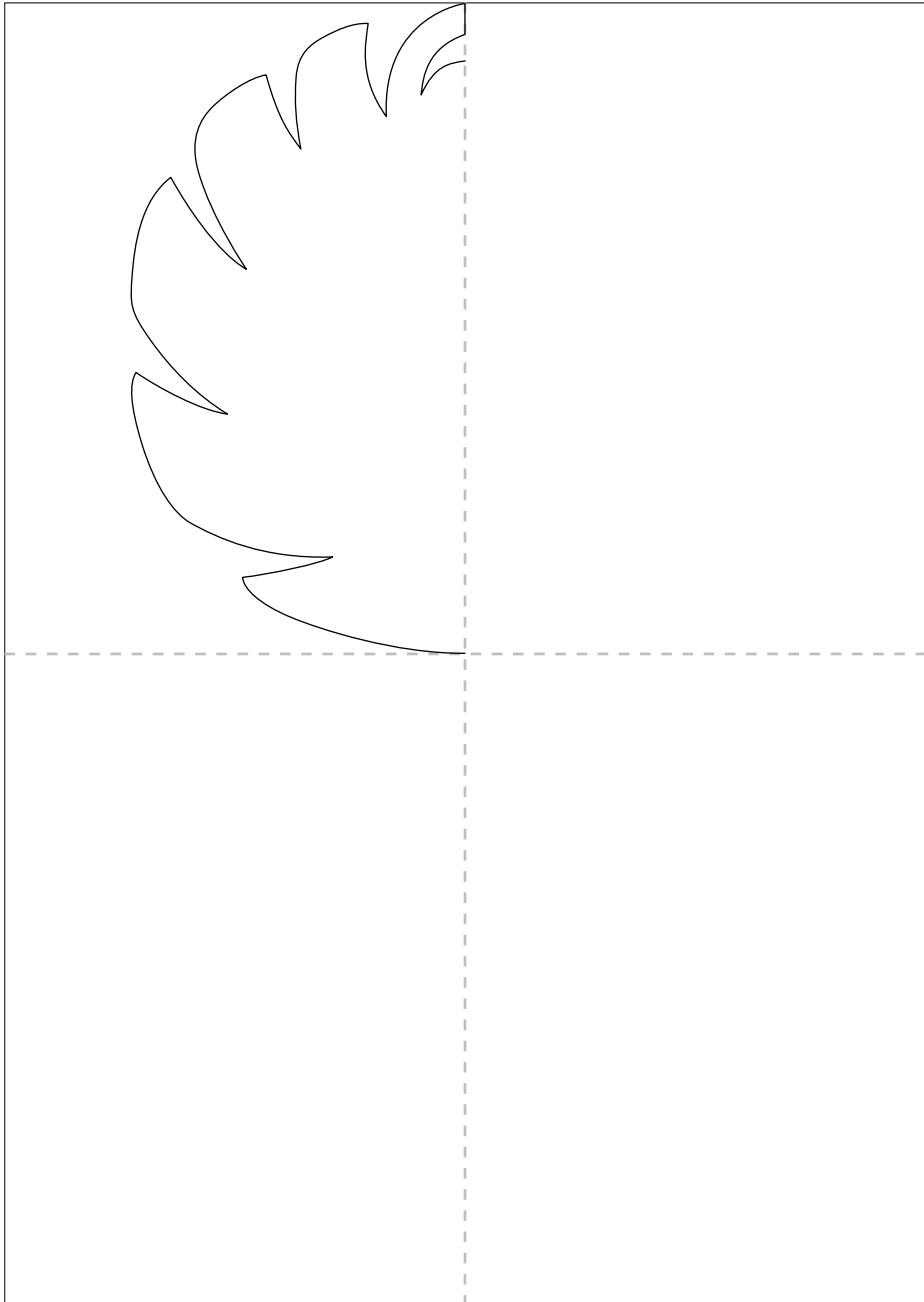
Informacji na temat Płocka szukajcie w poniższych źródłach:

- www.plock.eu/pl/o_miescie.html,
- www.plock.eu/pl/turystyka.html,
- www.turystykaplock.eu,
- J. Choińska-Mika, M. Kulesza, K. Mika, W. Morawski, H. Wajs, *Mazowsze*, Wydawnictwo Kartograficzne Daunpol Sp. z o.o., Warszawa 2011, s. 41–42.

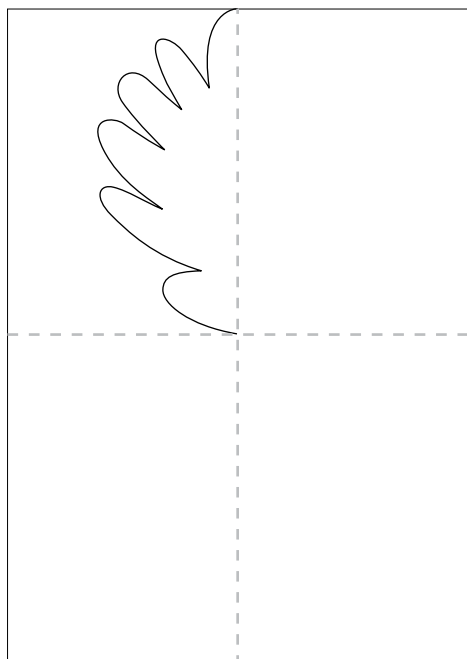
Załącznik nr 2.

Wzory wycinanek – inspiracje

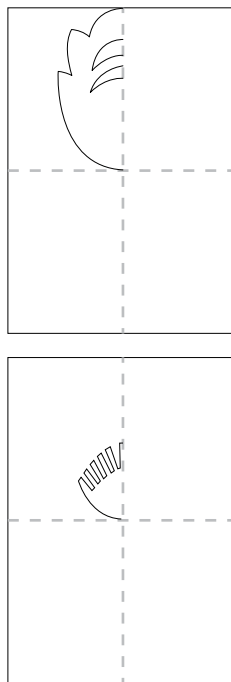
Kartka A4 złożona wzdłuż linii przerywanych

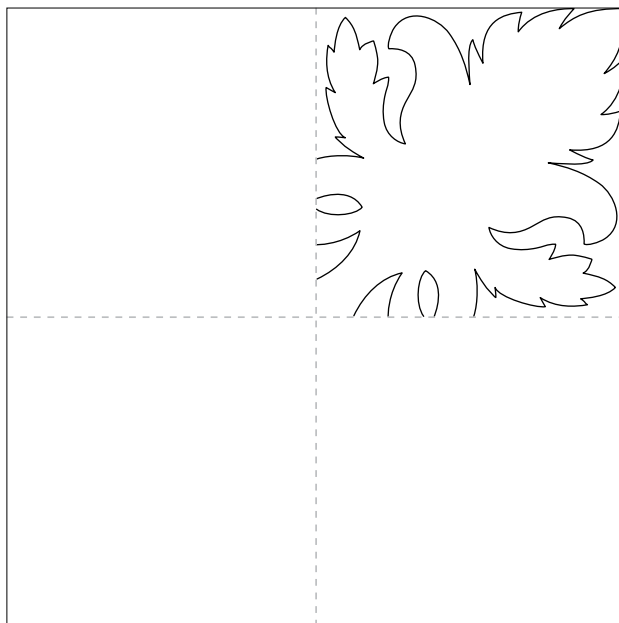
Kartka A5 (połowa formatu A4)
złożona wzdłuż linii przerywanych

Kartki A6 (połowa formatu A5)
złożone wzdłuż linii przerywanych

Wycinanka wzorowana na kurpiowskiej

Załącznik nr 3.

Wzory flag

